Vasárnap, november 22. 1896. Egyes szám ára 5 kr. XVII. évfolyam 94-ik szám.

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár: negyedévre 1 frt 25 kr., fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában, hová a kéziratok czimendők.

Hirdetéseket és nyilt-téri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít fel.

Levél a szerkesztőséghez.

Tekintetes szerkesztő úr!

Becses lapjának legutóbbi vezércikkje több pontban tévesen sorolja fel az okokat, melyekért Burián Lajos volt polgármesternek hivatalából el kellett mozdittatnia.

Engedje meg t. szerkesztő úr, a cikkíró tévedéseit helyre igazitanom.

A fegyelmi itélet szövege nem áll rendelkezésemre. Előkerestem tehát a becses lapjában még mult év őszén napvilágot látott főispáni átiratot, mely Burián és társai ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelte.

Ezen hivatalos átirat szerint Buriánt és részben a tanácsot a következő viszszaélésekben találta a főispáni hivatalvizsgálat vétkesnek:

1) 1894-ben a költségvetésben megállapitott összegnél többet költött el a tanács 27.582 frttal.

2) 1894-ben városi közpénzből nyomtatványokra és hirdetési dijakra Sima Ferenc nyomdájának 4320 frtot adott a tanács, vagyis 1320 frttal többet az előirányzatnál.

3. Óvodára 3500 frt előirányzat helyett 9337 frt költtetett el.

4) Burián Lajos Kossuth nagy hazánkfia temetésére, a nélkül, hogy a közgyűlést — mely akkor összehivatott, csak meg is kérdezte volna, 700 frtot vett fel. Ennek felét ugyan a küldöttség útazására elköltötte, de másik felét még a vizsgálatkor, tehát másfél év multva is becses zsebében tartotta. (De mortuis nil, nisi bene, — nem tette a főispáni rendelet, én sem akarom ezt a tényt sikkasztásnak nevezni.)

5) Az 1895-ki túlköltekezés pedig 50000 frton fölül rugott.

Az pedig, amivel Burián Lajosnak és a tanácsnak az 1, 2-ik és 5. alatti visszaéléseit a tarhonya-sajtóban mentegetik, hogy tudnüllik a fenti túlköltekezést az uj alkotások okozták: nem egyéb szemenszedett hazugságnál. Mert sem a Jurenákház vételára, sem a középitkezések költségei e túlköltekezésben benne nem foglalvak.

Burián és a tanács könnyelmű és részben hütelen vagyonkezelésének eredményei most kezdenek mutatkozni a városi adók behajtásánál.

Nem elég a pótadónak jövő évre ujabb 15 százalékkal emelése. Pótkirovást kellett sürgősen a tanácsnak eszközöltetnie s tetemes adótöbblettel kell zaklatnia a város amugy is túlterhelt polgárait.

Ezért kellett Buriánt elcsapni a miniszteriumnak; egyenesen a polgármesteri állás méltósága és Szentes város legfontosabb anyagi érdekeinek védelméből.

X. Y.

Hazug jelszavak.

A tömegek bizonyos tekintetben mindenütt egyformák: hevülékenyek, könnyen hivők, gondolkozni kényelmesek és engedve a pillanatnyi benyomásoknak, könnyen elvezethetők minden hangzatos frázissal.

Vannak egyes — a nép érzelméhez, gondolatvilágához közvetlen hozzáférkőző jelszavak, a népszerű eszmék jelszavai, mikkel a tömegek valamely állásfoglalásra minden pillanatban elvezethetők.

Ez a nyitja annak, hogy a nagy tömegek minden időkben a demagóg vezetők felé hajoltak s ezek befolyása alatt állottak, állanak ma is. Tisztességes, komoly férfiaknak vérükben sincsen a hazug jelszavakkal való olcsó hatásvadászat s mert egész lényük fellázad az ellen, hogy a tömegek félrevezetésével jussanak népszerűséghez, természetes, hogy nem is lesznek soha népszerűekké, sőt megesik könnyen, hogy a nép az ellenségeit látja bennük éppen látóköre szűk voltában, míg amazokhoz, kik egyfelől a gyengéinek, hiuságának hizelegnek, másfelől lobbanékonyságát hazug jelszavakkal lángralobbantani képesek — bálványozóan hajlik és vak, engedelmes rabszolgájukká szegődik.

Ilyenek a tömegek nálunk éppen úgy, mint máshol. Ezért nem is szabad a népet soha semmi közszereplésért elitélni, mert ha az a közjóra káros: bizonyosan soha e nép romlatlan lelkületében, de mindég vezetői-

TÁRCA.

Az én nihilistám.

Irta: Hentaller Lajos.

— Csodálatos történet ez a tiéd — mondá Kádártóy Pista, maga elé merengve, midőn Halmay Zoltán bevégzé szavait. De ha még nem vagytok álmosak, én is elmondok egyet, mely nem kevésbé sajátságos.

Azután, a nélkül hogy választ várt volna, lassú hangon, helylyel-közzel egy-egy korty pezsgőt szürcsölgetve, beszélte el az alábbiakat.

Tudjátok talán, hogy a hatvanas évek végén, mint húszéves gyerek Párisba mentem. Boldogult apám erőnek erejével diplomatát akart belőlem faragni. Nekem a diplomácia sehogy sem fült a fogamhoz. Nem is olyan világ volt a francia fővárosban akkor, hogy kedve lett volna valakinek a diplomácia tanulmányozására. Nagy időket éltünk át ott! Lázban volt egész Páris. Hogyne! Hisz 1870-ben kitört a francia-porosz hadjárat. A heves vérű franciák azt hitték, seregeik pár nap alatt elfoglalják Berlint. Nagyon csalódtak! Ugy 1870. augusztus 8—10-ke körül lehetett, hogy a francia főváros gloire után áhitozó lakossága hat nap alatt három vesztett csatáról vett hirt. A kigúnyolt, lenézett, megvetett poroszok a császárság három hadseregét verték tönkre.

A minisztérium elvesztette fejét s ülést hirdetett a kamarában. Látnotok kellett volna azt a száz és százezrekre menő izgatott, ideges, dühös tömeget, mely már órákkal a kamara megnyitása előtt megszállotta a Konkordia-tért. A tömeg jól tudta, hogy a baloldali képviselők a helyzet urai. Ugy a polgárság, mint a munkások nagy tömege mellőjük állott. A császár trónja e percben már recsegett-ropogott, csak az összeomlás pillanata volt még kétséges.

A katonaság önkénytelenül érezte, hogy nem arra van hivatva, miként Párist őrizze.

A tömeg élén álló néhány köztársasági vezérférfiú benyomult a kamarába, s a jobboldali képviselőket, a császárság hű szatelleseit szidva, piszkolva, követelték tőlük a köztársaság kikiáltását.

Engem a tömeg áradata szintén magával ragadott. Egy intelligens arcú, szőke, kék bluzos munkás állott mellettem, aki idegenszerű francia kiejtéssel szólitott meg, hogy öltsük karjainkat egymásba. Igy nyomultunk be mi is a terembe.

A kamara elnöke, Schneider azonban hamarosan bezárta az ülést, mert minket, betolakodókat lehetetlen volt eltávolitani.

Schneider e tettével pár napra megmentette a haldokló császárság életét, mert a következő nap a csendőrség már jó korán elállta a bejáratokat.

Pár nappal ezután a minisztérium azt a hirt tette közzé Párisban, hogy Bazaine a poroszok három hadtestét verte meg. Rá következő nap Európa összes hirlapjai épp az ellenkezőről adtak hirt: Bazainet háromszor verték meg a poroszok s ő kénytelen volt Metzbe visszavonulni.

Szeptember 3-án III. Napoleon átadta kardját a porosz királynak. A következő nap Páris még teljesen csendes volt. Ekkor ugyan néhányan már meg akarták a boulevardokat mozditani, s a tömeg neki is rontott a kamara rácskeritésének, de Gambetta és Jules Favres lecsendesitették a tömeget.

Negyedikén azonban már nagy tömeg verődött össze. A nemzetőrök fegyveresen vonultak ki, s a zsandárok meghökkenve nyitottak nekik utat, mire a tömeg megszállotta a törvényhozó testület palotáját.

Amiközben a képviselők békéről, békeajánlatokról tanácskoztak, azalatt a tömeg betörte az ajtókat, s a képviselőket kiker-

nek lelkiismeretlenségében rejlik a baj kútforrása.

Nálunk a demagógia szintén hálás talajra lelt mindég a népkedélyben. A hazug jelszavak iránt Szentes népe is fogékony, sőt — dacára annak, hogy jelentékenyen fölvilágosultabb és értelmesebb — mégis sokkalta fogékonyabb, mint vármegyénk egyéb községeiben. Mert mig ott azt tapasztaljuk, hogy e községekben csak ideig-óráig felültek a népbolonditók hazug jelszavainak, addig Szentes népe évtizedeken át e népámitók jármában görnyed a balhitben, hogy a f ü g g e t l e n s é g és s z a b a d s á g bajnoka, holott voltaképen nem egyéb: közönséges vak szolgai eszköznél, kizsákmányolói kezében.

A hazug jelszavak egyike, mikkel nálunk a népbolonditók a tömegeket félrevezetik, az, hogy elhitetik vele, mintha itt az úgynevezett ú r i o s z t á l y, a k a b á t uralomra, hatalmaskodásra vágyakoznék fölötte, holott Szentesen a n é p van többségben s igy illő, hogy ez a saját kénye szerint intézze a város közdolgait.

E hazug jelszó hatása alatt hozott p. a demagóg népbolonditó vezérkar a városi képviselet gazda-többségével határozatot az iránt, hogy a közgyűlések hétfőn vagy csütörtökön tartassanak. Ezt azzal a hazug indokkal okolták meg, hogy h e t i p i a c k o r itthon van a gazdaember, más napon nincsen. Ez a hazug ok. Az igazi pedig az, hogy hetivásárkor a képviselőtestületnek sem kereskedő, sem iparos tagjai nem vehetnek részt a közgyűléseken, tehát feltétlenül uralkodhatik a gazdaosztály és hogy e hazug jelszóval a f ü g g e t l e n s é g i s z a b a d polgárok két társadalmi osztályt is megfosztanak törvényadta joga gyakorlásának lehetőségétől — e fölött a nép maga nem gondolkozik, vezetői pedig — saját jól felfogott érdekükben fel nem világositják.

A másik hazug jelszó, mellyel sikeresen lehet a népet bolonditani, az, hogy a »h a t a l o m« — s ez alatt mindég azokat értik, akiknek hatósági létele nem függ a népkegytől — a nép és a nép által választott, a n é p é r d e k e i t v é d ő tisztviselők elnyomását célozza, ellenben bűnpalástolóan nézi el azok a köztisztviselők vétkeit, sőt istápolja is őket, akik e »h a t a l o m« engedelmes szolgái.

Hát a bűnpalástolástól vármegyénkben ugyan ne beszéljen a demagógia, a népbolonditás. Közönségesebb közigazgatási bűnöket soha a »h a t a l o m« nem istápolhat, mint amilyeneket e vármegyében a népámitó hazug vezérek tüntetően igyekeztek kivonni a büntető igazságszolgáltatás alól, megtevén e léha, kötelességeit lábbal tipró, a közigazgatáson rákfeneként élődő egyéneket — a f ü g g e t l e n, s z a b a d g o n d o l k o z á s m á r t i r j a i n a k.

Ismét más ilyen hazug jelszó a p o l i t i k á t zavarja bele a helyi közérdekbe, azt a köztudatot csempészve be a tömegek gondolkozásába, mintha a helyi közigazgatás jósága, a közjóra üdvös volta nem attól függene: milyen képzettségű és milyen karakterű tisztviselők teljesitik annak és milyen lelkiismeretesen a teendőit, hanem függene attól, hogy e helyi közigazgatásban és közéletben milyen p o l i t i k a i pártszinezet az uralkodó.

Ez és a többi hazug jelszó együttvéve adja a népbolonditás fegyvertárát és nem azért hoztuk fel ezeket, mintha köztudomásúak nem volnának, hanem: hogy levonjuk e hazug jelszavak érvényesüléséből a következtetéseket, hogy ezek már eddig is hová vezettek nálunk?

Vezettek oda, hogy ma a gazdaközönség nagy zöme — szerencsére nem a józan és higgadt elemek — ellenségként áll nálunk szemben a — k a b á t t a l, födje bár az a kabát az úri rendet, mely pedig szintén csak a földmives osztályból nevelkedett itt ki, akár az iparost.

Vezettek oda, hogy a város tisztviselőkarából — tisztelet a kevés kivételnek — kiveszett már jóformán minden önérzet, és az egyes tisztviselő ma már nálunk alig érzi magát egyébnek: az utolsó városi képviselő kegyétől is függő alázatos rabszolgánál.

S vezettek végül oda, hogy közigazgatásunkon mindenféle fekélyek ütköznek ki, miket köztisztviselők fegyelmi úton való elcsapásával lehet csak gyógyitani; meg hogy e rossz, hanyag, önkényes közigazgatás mellett a várost elültették adósságokba, melyekből alig lehet kilábalni.

Ma már meglepetten tapasztalta a közönség, hogy a városi pótadó tavalyról a f. évre milyen ijesztő mértékben felszökött. Hát a jövő évre ez a pótadó még több lesz. S e mellett ezzel a többlettel még egy krajcárt se törlesztettünk, a h a z u g j e l s z a v a k uralma alatt zsebrákmódra csinált adósságokból.

Ez n e m h a z u g j e l s z ó, de szomorú igazság, mely — idején lesz, hogy a népet kijózanitsa.

A való hasonlat. Egy sikkasztásért fogházat ült egyén, örök szégyenére Szentes városának, az utóbbi időben a városi közgyűléseken is egész szemérmetlenséggel szerepelni kezd. Sőt a »S z e n t e s i L a p«-ban párhuzamot akar vonni saját rovott előéletű é n j e és C i c a t r i c i s Lajos dr. főjegyző közt. Ám a hasonlat a két úr között olyan, mint a gazság és igazság közötti, hol a különbséget csak egy kis betű, az i okozza, de azért minden becsületes ember előtt lényegessé és szembeötlővé teszi azt. Vagy talán a sikkasztó úr okirathamisitó barátjával ilyen esetekben kivakartatja ezt a nagy különbséget tevő kis betűt?

Kitüntetett iparosok. A milleniumi kiállitás biráló bizottságainak munkássága, egy

---

gette. Gambettát feltolták a szószékre és kényszeritették, hogy proklamálja a császárság elörlését.

A tömegnek azonban ez kevés volt!

Neki a köztársaság kellett! A baloldali képviselőket magával vitte a városházára, ahol már együtt voltak azok a férfiak, kik hónapok óta a közvélemény üterén tartották kezüket.

Itt találkoztam az én munkás barátommal másodszor. Sehogysem birtam magamnak megmagyarázni, miként beszélhet ez az egyszerű, fiatal, igénytelen kinézésű munkás rövid, mondhatni parancsoló, követelő hangon olyan kiváló férfiakkal, mint Blanqui, Delescluse Ledru-Rollin, s a többiek, akik akkor a mi szemeinkben nagyobb emberek voltak Napoleonnál.

Kádártóy Pista letette kialudt szivarját, másikra gyujtott s folytatá:

Hallhattátok talán már nehányan, hogy részt vettem a kommuneben? Ez igaz! Ezredes voltam. Én védtem a boulevard de Sebastopolt; védtem még akkor is, amikor a köztársaságiak már napok óta benn voltak Párisban.

A harc megszüntével egy szintén Párisban rekedt honfitársunkhoz, a derék öreg Krizához menekültem s ott akartam addig elrejtőzni, amig kimenekülhetek.

Kriza házmestere azonban dühös volt reám, mert egy régebbi látogatásom alkalmával lovammal a falhoz dörgöltettem. A kujon felismert és feljelentett. Elfogtak.

Szerencsére a győzők ekkor már kidühöngték magukat, s igy nem lőttek főbe, hanem csak életfogytiglani gályára itéltek.

Hej, furcsa tortúrán megy egy gályarabjelölt keresztül. Páronként összekovácsolják a nyomorultakat.

A foglyok közt volt az én munkásbarátom is. Amikor a kovácsolás höhérmunkája megkezdődött, hozzám furakodott úgy, hogy elválhatatlan siámi-ikrekké kovácsoltak bennünket.

A brutális aktus befejeztével lassú hangon kezdtünk beszélgetni. Elmondtam, hogy magyar vagyok s mi a nevem.

— Ismerlek névleg, — viszonzá, bizonyos lenéző felsőséggel. Ne aggódj semmit, légy teljesen nyugodt. Az első alkalmas éjszaka megszökünk.

En ámultam-bámultam, s azt hittem, álmodom, vagy őrülttel van dolgom. O azonban nyugodt, hideg, lassú hangon suttogá:

— Ismétlem, megszökünk! Embereim hirül adják, honnan lesz legcélszerűbb menekülnünk. Azt azonban igérd meg, hogyha bármi ügyben, pár hónap vagy akár évtizedek mulva is hozzád fordulok, legyen az az ügy nagy, vagy kis dolog, kérésem nem tagadod meg. Jőjjek bár magam, vagy jőjjön nevemben bárki más hozzád. Ha megcsalsz, az a te bajod lesz.

Hát a lelki üdvösségemet nem igértem volna oda, csakhogy a köztársaság karpereceit levethessem. Oda biz én! Dacára ennek, álmélkodva kérdeztem.

— Hát ki vagy te voltaképen? Már a multkor, a köztársaság kikiáltásakor észrevettem, hogy te nem vagy közönséges munkás.

— Igazad van, mondá borus mosolyval; nem vagyok a szó szoros értelmében vett munkás. Téged első találkozásunkkor megkedveltelek, mert láttam, hogy van benned erély, kitartás és elhatározás. Ha még néhány hozzád hasonló parancsnok védte volna a veszélyeztetett pontokat, — a köztársaságiak maig sem vették volna be Párist. En orosz születésű világpolgár vagyok, a nevem Krapotkin Péter. Csak arra kérlek, ne feledd nevemet.

Sohasem hallottam e nevet.

Vittek bennünket Brest felé. Szomorú, lassú menet volt. Fárasztó, lélekölő, szégyen-

vaskos kötetben tárja elénk: kik milyen kitüntetésben részesültek a kiállitók közül.

Előttünk fekszik ez a kötet és ahogy végig lapozzuk: jóleső öröm tölti el lelkünket, mert a könyv arról győz meg bennünket, hogy a szentesi iparososztály dicsőségesen állta meg a helyét a milleniumi kiállitás nagy versenyében, hol Magyarország minden vidékének kisiparosai munkájuk legjavát igyekeztek bemutatni, az országból és a külföldről is e kiállitás megtekintésére Budapestre sereglett millió és millió látogatónak.

Alig került 1—1 szentesi kiállitó iparos, akit egy vagy más elismerésben ne részesitett volna a biráló bizottság és nem egynek ipari terméke talált fent vevőre, úgy, hogy az erkölcsi sikerén fölül az anyagi haszon is jutalmazza a törekvő mestereket.

A terjedelmes könyv nyomán és a szerint csoportositva, a következőkben adjuk mi is közre a jutalmazottak névsorát:

Állami ezüst érmet, mely mérsékelt számban adatott csak ki, nyert ifj. Zsoldos Ferenc téglagyáros.

A történeti csoportban elismerő oklevelet nyert Csongrádvármegye közönsége az általa kiállitott régi oklevelekért.

A közoktatásügyi csoportban, ugyancsak elismerő oklevelet a Szentes városi főgimnázium, haladásért; az egészségügyi csoportban pedig, szintén elismerő oklevelet Szentes város, az egészségügy terén kifejtett tevékenységeért.

A vizépitészeti osztályban milleniumi nagy érmet nyert a körös-tiszamarosi ármentesitő és belvizszabályozó társulat, az ármentesités terén kifejtett országos érdekű közhasznú tevékenységéért; kiállitási érmet pedig a körös-tiszazugi ármentesitő társulat, az ármentesités terén kifejtett közhasznú tevékenységéért. Kiállitási érmet pedig Schneider József társulati mérnök h. szakassigazgató, az ármentesités terén kifejtett közhasznú tevékenységért.

E csoportban közreműködői érmet nyertek: Komáromy Lajos és Szilágyi László társulati mérnökök.

Az erdészeti csoportban elismerő oklevelet nyert ifj. Zsoldos Ferenc versenyképességért.

A gépipari csoportban elismerő oklevelet nyert ifj. Hajdú János gépkovács, jó munkáért.

A közlekedési csoportban kiállitási érmet nyertek: Ibolya Károly kovács jó és szép munkáért, Kölber Ferenc kárpitos jó munkáért és Vida Szűcs Dániel bognár tiszta munkáért. Hárman együtt egy hintót állitottak ki, melynek vevője is került.

Elismerő oklevelet kaptak e csoportban: Bokor Lajos bognár és ifj. Ibolya Bálint kovács jó munkáért; továbbá Vida Szűcs Dániel bognár és Kohlmann Antal kárpitos szintén jó munkáért.

A fa- és bútoripar csoportban kiállitási érmet nyert ifj. Szathmáry Pál asztalos szép és jó munkáért; elismerő oklevelet pedig Vidovics János taliczka-készitő jó munkáért.

Az agyagipar csoportban elismerő oklevelet nyertek: Molnár Sándor korsós, Szabó Sándor korsós és Varga Imre kályhakészitő jó munkáért.

A fonó-szövő ipari csoportban kiállitási érmet nyert Bajkai Sándor jó munkáért és jó izlésért; elismerő oklevelet pedig Kubin Pál jó munkáért.

A ruházati ipar csoportjában kiállitási érmet nyertek: Borbély László németszűcs jeles munkáért és Zsoldos János nőszabó jó és szép munkáért; elismerő oklevelet pedig: Demeter Imre férfi-szabó jeles munkáért, Lévai Lajos cipész jó munkáért, Mátéffy Antal cipész szép munkáért, ifj. Kiss Sándor csizmadia jó munkáért, Molnár Bálint szabó szép munkáért, Piti Tamás szabó szorgalmas munkáért, Szalai István szabó szép munkáért és Terjék János magyar szűcs jó munkáért. Utóbbi egy népies bundácskát állitott ki, melynek külföldről került jó vevője.

Végül a vegyészeti ipar csoportjában elismerő oklevelet nyert Freund Lajos olajgyáros versenyképességéért.

Törekvő, derék iparosaink ime megmutatták hát, hogy olyan a munkájuk, mely az országos versenyben is kitüntetéssel állja meg a helyét. Diesőséget hoztak ezzel a városra, nagy erkölcsi sikert vivtak ki önmaguknak.

Most a város közönségén áll, hogy ezt a törekvő, életképes iparosságot kellően felkarolja és amit elkészittethet itthon, ruházati és egyéb ipari cikkekben, azt ne igyekezzék más piacról drágábban is beszerezni, mint ittthon megkaphatja.

Mert amit idegenből kapunk, nem jobb semmivel az itthoninál, saját városunk iparos osztályát pedig, mely a hazai kisiparban számottevő tényező, pártolnunk erkölcsi kötelesség.

Uj ezredév, uj törvényhozás.

Még a sors szeszélye is akként rendezte az ő kiszámithatlan játékait, hogy a haldokló ezredévvel együtt müljék ki a végelgyengülés szimptómáiban leledzett parlament is, s az uj ezredév hajnalhasadását már az uj törvényhozás üdvözölhesse. De mortuis nil, nisi bene. A béke lebegjen a jobblétre szenderült parlament porai felett, melyről még azt sem lehet elmondani, hogy phönix-madárként hamvaiból kelt uj életre.

Mert az uj parlamentnek képe alaposan megváltozott. Számos régi harcos, törvényhozásunk oszlopainak vélt egyénisége künn rekedtek a törvényalkotás templomából, s uj elemek foglalták el helyeiket.

Mi azonban szeretjük hinni, hogy alkotmányosságunk vára és temploma most is szilárdan áll, ezen oszlopos alakok kimaradása után, mert mig egyrészt a népakarat megnyilatkozásának mozgalmai, s azok végeredménye nem rendiitették meg alapjában, másrészt törvényhozásunk uj erői birják a közbizalomnak legalább elölegezését arra, hogy a kimaradtakat pótolni, sokban talán túláradólag is, képesek lesznek.

E cikk keretében azonban nem szándékunk politizalni és foglalkozni a pártalakulások arányaival, hanem az uj törvényhozáshoz en bloc van néhány szavunk.

---

letes. Három napig jártuk már a kálvariát, amikor Krapotkin az est homályban, honnanhonnan nem, egy finom reszelőt vett elő s átadta.

— Csendesen, de gyorsan reszeld le a zárakat. Két óra alatt készen kell lenni s reggelre túl leszünk Franciaország határán. Nem sok időnk lesz beszélni azután, csak annyit mondok most, hogy ezt a reszelőt tedd el s aki a reszelő párját előtted felmutatja: annak engedelmeskedni tartozol.

Oly parancsolólag beszélt velem, hogy felelni sem tudtam.

Viharos sötét éj volt, amidőn elszöktünk. Erős három ló volt egy kocsiba fogva, mely reánk várt s mi hajnalban már álöltözetben túl voltunk a veszelyén.

Hosszas csavargás után tértem vissza Magyarországra. Szegény édes apám még most is azt akarta, hogy diplomata legyek. Egyideig csak meghúztam magam nála vidéken; mikor azonban a kommün embereiről kezdtek már elfeledkezni, s az öreg úrral teljesen összekülönböztünk, feljöttem a fővárosba. Ez úgy a nyolcvanas évek elején történt. Igen élénken emlékezem, hogy az orosz nihilisták abban az időben szorongatták legjobban a cárt. Az én muszka barátom neve már akkor félelmesen nevezetes volt egész Európában. Hát még amikor a cárgyilkosság sikerült. A merénylet után pár hónappal tele voltak a budapesti lapok, hogy egy fiatal orosz, valami Niemivoszky Lajos a városligetben öngyilkosságot követett el. Különféle kombinációkat fúztek a lapok az esethez. Legtöbbnek az a nézete volt, hogy Niemivoszky részes lévén a cár elleni merényletben, fél, hogy kiszolgáltatják Oroszországnak. Hiszen igaz is lehet ez, nem is: gondoltam magamban.

Az öngyilkosság nincs nacionálitáshoz kötve, azt elkövethetni a cseh ember éppúgy, mint a szamojed. Ahogy igy gondolkodom s tünődöm, kopogtatnak az ajtómon s egy magas, erőteljes, kopaszfejü barna férfiu nyit be szobámba:

— Kádártőky István úrhoz van szerencsém? kérdé az illető, olyan felvidéki tótosmagyarsággal.

— Szolgálatára uram, viszonzám felugorva kerevetemről. Siettem hálóköltösöm rendbe hozni; de csibukomat majd kiejtettem a kezemből, mikor az illető jobb ujjával egy kört irt le a levegőben és abba beleköpött. Ez volt az internacionále titkos jele, még pedig a főnökök ismertető jele.

Önkéntelenül megadtam a magam jelét, mire vendégem arca kiderült. Kalapját, botját szó nélkül letette, visszament az ajtóhoz s bezárta.

— Engedd meg embertársam, hogy becsukjam az ajtót; nem szükséges, hogy ameddig itt vagyok, azalatt más bejöjjön. En F. Marcell felsővidéki birtokos-ember vagyok s megbizásom van hozzád a kettes számtól. Az internacionále főnökei számozva vannak. Ezzel elővette nagy derék bugyellárisát s annak egyik reteszéből egy papirba hajtogatott »valamit« keresett elő. Amint kibontotta, elém tartva mutatá:

— Ismered ezt?

Közelebbről megnéztem. Hogyne ismertem volna! Az én franciaországi reszelőmnek volt a szakasztott párja.

— Hogyne ismerném — mondtam határozottan,

— Akkor tudhatod, hogy a »kettes számtól« jövök.

—En nem tudom, ki a te »kettes számod«, de ha Krapotkin Péter küld, akkor rendelkezz velem. Miben lehetek szolgálatára én, a kis egér az oroszlánnak?

— Igen! Krapotkin küld. A dolog egyszerű; Krapotkinnak egy emberét a mult hé-

Az első és legfőbb kérdés ugyanis az, hogy ez az uj törvényhozás képes lesz-e felemelkedni nehéz feladata magaslatára, s rendelkezik-e annyi intellektualis erővel és hatalmi eszközökkel, hogy általa az elementaris erővel napirendre torlódott szociális kérdések, s elodázhatlanul megoldást követelő problémák nemcsak elméleti megfejtést, hanem gyakorlati elintézést is nyerjenek.

Itt van például a sok közül a kisiparos tarthatatlan helyzetének rendezése. Eddig a középosztály tarsadalmanak sulypontját a kisiparosok józan felfogású, szorgalmas és értelmes testülete képezte, mely féltékenyen őrzött egyéni és vagyoni függetlensége folytan nemcsak sajat szociális kiváltságanak és jogainak megvédésére és fentartására képezett, testületi szellemével attörhetlen falankszot, hanem történetünk tanusága szerint nem egyszer szenvedtek hajótörést a nemzet alkotmanyos jogainak eltiprására célzott törekvések is derék kisiparosaink bátor ellenállásan, legyőzhetlen, összetartó erején. S a mit nem volt képes megdönteni semmi erőszak, az armánynak minden kieszelhető furfangja, annak életerejét most alapjában támadja meg a mostoha idő vagy helyesebben szólva a létező állapotok által teremtett mostoha közéleti viszonyok. Mert leplezetlenül ki kell mondanunk, hogy a különböző tarsadalmak közt a legszánalmasabban elzüllött a kisiparosoké, természetesen anyagi szempontokat értve. Ma már nemcsak egyes iparosok jutnak a tönk szélére, vagy még azon túl is, hanem egész iparágak tünnek el nyomtalanul, melyek pedig csak a közel multban is nemcsak jövedelmező kereset- és megélhetési források voltak, hanem alkalmas eszközei a középosztály vagyonosodásának.

Szóval, kisiparosaink pusztulnak, vesznek, s mint az oldott kéve, széthullanak.

E végzetes jelenségnek okait általános és már megszokott felfogás szerint abban szoktuk keresni és megis talalni, hogy a kisipart a tömegtermelési rendszer, a gyáripar tette tönkre, mely tudvalevőleg a nagy tőke szolgálatában áll. Ámde épen itt egy szomorúan érdekes, sőt mondhatni furcsa jelenség tünik szemeink elé, mert gyáriparunk felviragzasaról épen nem beszélhetünk, sőt nap-nap után látjuk, hogy gyarosaink versengnek panaszaikban a kisiparosokkal. A legnagyobb tőkével megindult gyárak is sokszor bamulatos rövid idő alatt tönkre mennek, s mindannyiszor felhangzik egy ily kapuzaras után a szivfacsaró hir, hogy ezer, vagy még több csalad kenyér nélkül maradt. Hol és miből éljen tehát meg a két keze munkájára támaszkodó iparos munkásnép?! Es valljuk be őszintén, hogy ezt a ferde helyzetet, mely közép- osztályunk legnagyobb részét nyomorba döntötte, rosszul vezetett kormányzati rendszerünk okozta.

Már boldog emlékű B a r o s s Gábor, a magyar iparért lelkesülő vas-miniszter, kimondotta, hogy a kisiparon jelen szervezetében nem lehet segiteni.

Mire való tehát a folytonos kisérletezés, a félrendszernek próbalgatása?! Morfium befecskendezés ez csak a haldoklónak, a biztosan tudott végpercek előtt.

E mélyreható társadalmi bajok orvoslására immár kevésnek bizonyult magának a társadalomnak minden megfeszitett ereje, minden kifejthető joakarata. Itt radikálisabb gyógymódhoz kell folyamodni, s ez nem lehet más, mint a kormányzati eszközöknek teljes jóakarattal való alkalmazásba vétele.

S most oda értünk, a hová indultunk.

Ennek az uj törvényhozásnak lesz a feladata, hogy e szomoru allapotokon változtasson, s vagy mentse meg a kisipart a tömegtermelés ellen, vagy virágoztassa fel a gyáripart minden iparágban, hogy az a tönkrement iparos szakképzettségével s két keze munkájava' a gyarak műhelyeiben biztosithassa magának és családjának tisztességes megélhetését.

Annyit azonban már előre is mondhatunk, hogy a kormányzati hatalomnak a kisipar megmentése érdekében szandékolt, s eddig kiszivárgott törekvései nem lesznek célravezetők, ha azok a nyers anyag-beszerzési szövetkezetek létesitésére s támogatására, vagy a kisiparosoknak nyujtandó olcsó kölcsönökre szoritkoznak. Mert a kisiparosoknak nem a nyers anyag beszerzése okoz gondot, a nagy konkurrencia mellett elég jutányosan juttatja ehhez a kereskedelem is; hanem igenis gondot okoz annak a kisiparosnak termékei értékesitése, továbbadása; tehat ennek érdekében kellene szövetkezeteket létesiteni.

Cseppet sem aliunk különben a sokat igért olcsó kölcsönök nyujtasával. Mert bizonyára csak annak fognak adni, kinek van mire, pedig az eddig is élvezhette a hitel előnyeit; de mi lesz azokkal a tönkrement kisiparosokkal, kiknek semmijük sincs. Pedig a kitűzött cél szerint első sorban is ezeken kellene segiteni!

Erre várja a feleletet szivszorongva hazank középosztalyanak úgyszólvan szive, éltető ereje: a kisiparosság, az uj törvényhozás tagjaitól, kik, ha igaz jóakarattal megoldásra juttatják ezt a napirendről többé elodázhatlan problemát, úgy ki fogják érdemelni, hogy az uj ezredév uj honalapitóinak tekintessenek.

---

ten elfogta a budapesti rendőrség. Azt ki kell szabaditani a fogházból. A többi az én dolgom. A határon majd átszállitom én.

A hideg-meleg borzongatás egyszerre járta át testemet.

— Hisz ez lehetetlen! nyögtem ki önkénytelen.

— Ne mondj ilyet, embertársam! Nekünk, Krapotkin jobbágyainak mi sem lehetetlen. Gondolkozz egy kissé s belátod magad is.

No, ez nekem, armális magyar nemes embernek ugyan megadta. De hát igaza van. A szavam jobbágyava tett Krapotkinnak. Ha törik, ha szakad, segiteni kell emberén.

Félórai gondolkozás után elmondtam vendégemnek tervemet. Helyeselte. Másnap meglatogattam a dologházi kórházban levő orosz fiut. Sápadt, sovány, húsz éves fickó volt. Németül és franciául elég jól beszélt. Egy papirosban a markába nyomtam az utasitásokat, s ő negyednapra szőrin-szálán eltünt.

Bár itt maradt volna, szegény! — végzé szavait szomorú mosolylyal Kádártőy Pista.

— Miért? — kérdé Halmay Zoltán.

— Mert pár hónap mulva Odesszában valami ujabb merénylet alkalmával elfogta a rendőrség s akkor brevi manu felakasztották.

UJDONSAGOK.

Szentes, 1896. november 22.

— **Közigazgatási vizsgálat.** V a d n a y Andor dr. főispán és C s a t ó Zsigmond dr. alispán a f. hó 21-én Csongrádra útaztak és ott aznap közigazgatási vizsgálatot tartottak a járási szolgabiróság és Csongrád község ügykezelésében. A vármegyei központból, számadás-vizsgáló szak-közegként H ó d y Pál I. alszámvevő kisérte a főispánt e csongrádi útjára.

— **Megyebeli kiállitók kitüntetése.** A Szentes város közönségét közvetetlenül érdeklő s lapunk más helyén csoportokban közölt, milleniumi kiállitási kitüntetetteken kivül, vármegyénk más területeiről is kerültek szép számmal, kiket a kiállitási biráló-bizottságok kitüntetésre érdemesitettek. Ezek névsorát a következőkben közöljük: Az oktatásügyi csoportban Csongrád község iskolaszéke, h e l y e s v e z e t é s é r t; a vizépitészeti csoportban a csongrád-sövényházi ármentesitő társulat és a szeged-sövényházi ármentesitő társulat, a z á r m e n t e s i t é s t e r é n k i f e j t e t t k ö z h a s z n ú t e v é k e n y s é g é é r t, D a n i c s k a József halászmester Mindszenten, a halászat terén kifejtett hasznos működéseért; a fonó-szövő ipari csoportban A c s a i János és H e g e d ű s Mihály Dorosmán, j ó m u n k á é r t; végül a házi-ipari csoportban T á p é község j ó m u n k a é s v e r s e n y k é p e s s é g é r t.

— **Jótékonycélú hangverseny.** A jövő hó 6 án, a kaszinó nagytermében jótékonycélú hangverseny lesz, melyre, — miután ritka műélvezettel kinál — eleve felhivjuk olvasóink szives figyelmét. A hangversenyt, művészkörútjukon, V á r a d y Margit operaénekesnő, a berlini opera szerződött tagja és P o l ó n y i Elemér zongoraművész rendezik és kivülük közreműködnek még helybeli erők is, köztük V a r a d y Margit operaénekesnő egy tanulótársa is, kivel együtt tanult B e l l o v i c s énektanárnál. A hangverseny részletes műsorát legközelebb hozzuk. Hangverseny után a helybeli első zenekar a legujabb hallgató nótakat húzza s ha az ifjúsagnak tetszik: táncra is perdül majd. Belépőjegyek e hangversenyre előjegyezhetők S t a r k Nándor könyvkereskedésében.

— **Vitaesték a gazdasági egyletben.** A csongrádmegyei gazdasági egylet az idei tél folyamán is tartani fog, a Kass-szálló éttermében felolvasó és vitaestéket, a gazdaközönség okulására. Ez esték elsője, mint értesülünk, már december hó közepén lesz megtartva és, mint egyébkor — most is szivesen látja a felolvasásokon és közhasznú gazdasági vitákon vendégekül az egylet az egész gazdaközöntéget, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e az illető a gazd. egyletnek vagy nem. Az egyleti tagok száma különben — s erről valóban nagy örömmel adunk hirt — egyre növekvőben van és ma már nagyon megközeliti a négyszázat.

— **Házasság.** S z i l á g y i Károly derekegyházoldali tanyai iskolai tanitó, a f. hó 19-én lépett házassági frigyre S z a b ó Erzsike kisasszonnyal, S z a b ó Lajos helyb. református tanitó kedves leanyával.

— **Mindent idejében.** Ez a mottója nálunk a városi elöljáróságnak. Igy például köztudomású, hogy a gyalogjáró épitésre a legalkalmasabb hónapok: október és november. Ekkor már beköszönt az őszi, téli esős időszak, elázott a föld egészen és a gyalogjáró alapozásához nem kell csákánnyal nekiesni, megteszi a falapát is. Hiven a jelszóhoz most, november második felében hozzá is fogtak egy, a vásártért a Pláger-féle korcsmától a keramitútig szelő gyalogjáró kiépitéséhez, megvetik jó puha sarágyat a csatakos időben, a téglajárdának. Hogy aztan milyen szilárd alapon nyugszik majd ez a járda és meddig állja a dicsőséget megsüppedés, megrogyás nélkül: ki kérdezné ezt? Van az adófizetőknek pénzük bőven. Ha rossz lesz a jarda, majd ujra épitik a növekedő pótadóból.

— **A lelketlenség büntetése.** Megirtuk lapunk legutóbbi számában, milyen lelketlenül bánt egy K u t i n é nevű kiséri asszony azokkal a jómagukkal tehetetlen szegényekkel, kiket — mint gyógyithatatlan betegségben sinylőket — a városi szegénymenedékházból bizták a gondjaira. A hatóság — most erről adhatunk hirt — dicséretes gyorsasággal intézkedett ebben az ügyben. K ú t i n é ellen vizsgálatot tartottak és bizonynyal nem viszi el szárazon a lelketlenségét; a szegénymenedék-ház gondnoka pedig, M é s z á r o s István ez ügyben hatósági dorgatáriumot kapott. Azt hisszük, ha a hatóság kissé utána nézne a dolognak, magában a szegénymenedékházban is találna megfenyiteni valót; mert az tény, hogy hozzánk sűrűn jönnek panaszok az ottani állapotokról.

— **Helyreigazitás.** B e n e István városi képviselő a — »K i s é r i e k a z a l i s p á n n a l« cimű ujdonsagunkra vonatkozóan azon helyreigazitas közlésére kér fel ben-

nünket levélben, hogy ő nem deputációval, de egyedül járt fent az alispánnál a kútügyben, hogy ő a kiséri ártézi kútat nem óhajtja a háza előtt fúratni s végül, hogy ő nem tartozik egyik helyi párthoz sem. A kivánságát ime — teljesitettük, amiket cáfolatul felhoz, közreadtuk. A magunk részéről azonban ki kell ezzel egyidejűleg jelentenünk, hogy mi a kiséri nagy kútdeputáció hirét a legmegbizhatóbb forrásból meritettük.

— **Halálozás.** Kölber Ferene kárpitos-mester 3 éves Mariska leányának a f. hó 21-én bekövetkezett halaláról kaptunk tegnap szomorú hirt. A szülei mély fajdalmára elhunyt kedves gyermek temetése ma délután 3 órakor lesz, a III. tized 167. sz. gyászházról.

— **Szünő difteritisz.** A gyermekfojtogató szörnyű betegség, mely járványosan mutatkozott ismét a városban, hála a szigorúan foganatositott hatósági orvosi óvóintézkedéseknek — mint értesülünk — szünőfélben van. Sok gyermekszobában kisért ugyan még a difteritisz ijesztő réme, de tegnap és tegnapelőtt már mégis jelentékenyen kevesebb uj megbetegedésről történt hivatalos jelentés, mint az előző napokban.

— **Elvesztett jószágok.** Habronyi Mihály kistőkei tanyájáról 2 drb. ló, Baranyi László ecser-réti tonyájáról pedig 1 drb. juh veszett el. A károsult gazdák erről jelentést tettek a rendőrségnél, mely is — kivánságukhoz képest megindította a nyomozást az elvesztett jószágok kipuhatolására.

— **Megszünt jószágveszedelem.** Sövényháza községben, a rendőrséghez érkezett hivatalos jelentés szerint — megszünt a sertesvész járványos veszedelme. A község határát ennélfogva feloldották a hatósági zár alól.

* **Egy kitünő háziszer,** mely bátran foglalhat helyet a legelőkelőbb gyógyszer-különlegességek közt, a Brázay-féle sósborszesz. Soha senki se tette nevét oly népszerűvé Európában egy hasonló szer feltalálása által, mint Lee Vilmos, ki a sósborszeszt hazánkba bevezette. E szernek nem szabadna hiányozni egyetlen háztartásból sem. Jó ez fül-, szem-, fog-, és torokbaj ellen, megszünteti a szaggatást, fejfájást, migrént, a legjobb hajmosó szer, eltávolitja a küteget, pörsenést és a bőrnek egyéb rendellenességeit; kitünő hatása van a gyenge szemre és tudvalevő, hogy a szer mentette meg Kossuth Lajos nagy hazánkfiának szemevilágát 1877-ben. Az orvosok négyféleképen használják és pedig bedörzsölésre, borogatásra, belsőleg es masszázsra is, mely utóbbira különösen dr. Lőrincy és vele együtt más előkelő orvosok melegen ajánják. E szer minden nagyobb fűszerkereskedésben kapható, de ajánlatos a gyenge utánzatok elkerülése céljából csak olyant elfogadni, melynek vignettáján Brázay háza alatt a 19. vagy 20. szám, mint a védjegy száma láthatók és melynek palackjai és kapszlijai Brázay cégfeliratával vannak öntve.

* **Köhögés,** rekedtség és elnyálkásodásnál, a torok és a lélegzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe Egger kitünő hatású mellpasztilláit. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszertárban és nevezetesebb gyógyfűszerűzletben. Fő- és szétküldési raktár: Egger A. fiai Nádor-gyógyszertára Budapesten Váci-körút 17. 7

Irodalom.

Az uj országgyülés megnyitása is meg történik rövid napok multán és arról a sok uj képviselőről, kik a tisztelt házba belekerülnek, képben és irasban bemutatókat szándékozik hozni a »Képes Családi Lapok«, mert e lap a jó regények, elbeszélések, rajzok, humoreszkek és költemények mellett súlyt fektet arra is, hogy a közéletnek, a társadalomnak vezérlő férfiait, hölgyeit olvasóinak bemutassa. Az uj honatyák sorozatat már a bpesti uj országgyülési képviselők arcképével egyik utóbbi számával megkezdette. De nemcsak az urak, a hölgyek is bő szórakozási módot találnak a »Hölgyek Lapja« hasábjain. A »Képes Családi Lapok-at« minden családnak ajánljuk. Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal Budapest, váci-körút 14. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Az idei termés és a gabonaárak. Néhány hó alatt a gabonaárak 15—20%-al javultak; az árjavulás okát természetesen mindenki abban keresi, hogy az idei termés a rendes termésü években elért eredményeknél jelentékenyen kisebb volt. Ez a következtetés részben igen helyes részben azonban nem, mert a mint most már bizonyosra vehető, a búza és rozstermelés hozama kisebb volt, de a többi termények termése a mult évit fölülmulta. Nagyobb terméshozamot adott legalább mennyiségileg az árpa, zab, kukorica és bab; néhol a burgonya is. Ez utóbbi azonban, mivel kvalitásra nézve sok kivánni valót hagyott fenn, romlik, ez okból a mult évi termésnél legfeljebb 10%-al volt jobb. A búza és rozstermelés hiányát tehát a kenyérnek (élelmi cikknek is) való szurogátumok az idén jobban pótolják, mint az előző években és igy nagyon természetes, hogy a búza- és rozsárak nem emelkedhettek és emelkedhetnek rohamosabban, mint mostanáig Tekintve most már azon körülményt, hogy a búza éz rozs különös fontos cikk a nemzetközi piacok forgalmában és mert a kereslet a folyó évben csaknem állandósult ezek után a termények után, nagyon természetes, hogy a könnyen változó árak inkább a hausse-párt előnyére javultak, mint a baisse-part javára. Javultak továbbá az árak azért is, mert egyes világrészekben és államokban az idei termés oly silány volt, e miatt néhol éhinség és egyébb közgazdasági kalamitasokból is lehet tartani; a keletindiai nagyon rosz termés, jobban mondva inség termés Kelet-Indiában nagy károsodást vonja maga után. Az ausztraliai gyenge termés, végül az argentiniai és chilei gyenge középtermés is, a mi miatt a nemzetközi gabonapiacok forgalmában mintegy 30—32 millió hektoliterrel kevesebb gabona szerepel, mind oly tényezők, a melyek miatt a gabonaáraknak okvetlenül javulni kellett. És ha a közel jövőben igazolást nyernek azok a hirek is, a melyek a 1897-iki délamerikai és ausztráliai termésre vonatkoznak, hogy tudniillik sem az egyik, sem a másik világrészben jó, de csak közepes termés sem lesz: akkor a gabonaárak további javulása egészen biztositottnak tekinthető. Hozzájárul ugyan — a mint ezt már emlitettük is — a pottermények termésének bősége a főkenyértermények (búza és rozs) árainak mérsékléséhez, mindazáltal az is bizonyos, hogy lényeges befolyással nem lesznek az előbbi termények árainak alakulása a búza és rozs árainak alakulására. Inkább bekövetkezhetik az az eset, hogy a búza és rozs árainak további fejlődése a kenyérszurogátumok árait is növelni fogja, igy tehát kilátásunk lehet arra nézve, hogy a folyó kampanyban egész 1897. év közepéig, de lehet, hogy azontúl is a gabonaárak legalább is a mostani szinvonalon fognak állani és semmi esetre sem azon alul.

A búzaárak 3 hó alatt 1·40 frttal, a rozsárak is csaknem ennyivel, 1·35 frttal, ellenben az árpaárak 50, a zabarak 45 és a kukoricaárak csak 70 krral javultak. Valamennyi terménycikknél meg van a hajlandóság az árjavulásra, — ebből pedig világosan következik, hogy a búza és rozs hiánya a jobb termést adott pottermények forgalmát növeli, azaz a fogyasztó közönséget — kivált a szegénynebb osztályt — némikép szoritja az árpa, zab, kukorica, bab és burgonyának nagyobbarányú fogyasztására. Tájékozás és miheztartás végett érdekesnek tartjuk közölni hivatalos adatok nyomán a világ búzatermését, kiegészitve természetesen az 1896-iki becslési adatokat azokkal az adatokkal, a melyek már csaknem véglegeseknek tekinthetők. Az 1895-től visszafelé menő adatok már véglegesek, a melyek mellé csatoljuk a világforgalmi adatokat is, ime:

	világtermés búzából millió meter mázsa	világforgalom (búza és liszt) millió meter mázsa	= 100 százalék
1880-ban	529·13	191·13	36·10%
1885-ben	534·30	205·09	38·40»
1890-ben	599·70	229·08	38·20»
1891-ben	620·83	279·54	45·00»
1892-ben	600·23	267·56	44·90»
1893-ban	660·74	271·18	41·00»
1894-ben	700·23	284·62	40·70»
1895-ben	687·68	283·56	41·20»
1896 ban	643·50	—	—

Minthogy végül a rozstermést 430 millió hektoliterre = 300 millió métermázsára becsülik és az 1895-iki termésből sem a buza, sem a rozskészlet nem volt jelentékeny, sőt konstatálni lehet, hogy az idei búza- és rozstermés (a készlettel együtt) 1895-höz képest 15—16%-al, 1894-hez képest 20%-al volt kisebb — igy tehát nagyon is indokoltak a mai gabonaárak és ha az árjavulás ez évben permanens lenne is, valószinű, hogy ez az állapot legkevésbbé sem találná váratlanul a kereskedelmi világot.

Gazdászati és üzleti értesites.

Szentes, 1896. nov. 21.

A búza-árak tartósan emelkednek, az irányzat szilárd, s a vételkedv jó. Más termények, mint árpa, kukorica, köles egészen forgalmon kivül állanak.

Az árak következők:

Búza, száraz piros sulyszerint 7.20—7.40, fakószinű 6.60—6.80; árpa köble 3.20; ó-kukorica mmja 3.60, uj kukorica köble 2.80. Hizott sertés tiszta vágásra 47—48 kr kilónként — húsvágóknál pecsenye és kolbász 60 kr., másfele reszek 48 kr.

Ó-szalonna mmja 56 frt.

Népesedési mozgalom.

(1896. november 14—22-ig.)

— *Születtek*: Rácz Ida, Kelemen Erzsébet, Vas Béla, Kocsis Mária, Barta Etelka, Kérdő Ferencz, Kérdő Eszter, Darabos Ferencz, Demeter Rozália, Virágos Lidia, Farkas Mária, Szabó Margit, Győző Molnár Erzsébet, Erdőháti Nagy Antal, Kérdő Lajos, Péter Mária Erzsébet, Borsos Erzsébet, Berényi Zsuzsánna, Kálmán Elek Miklós, Solti Erzsébet, Békési István, Fasi Erzsébet, Váczi Erzsébet, Borbély Károly, Granicz Erzsébet, Hajdú László Mihály, Dömsödi Erzsébet, Kis József.

Elhaltak: Kormos Sándor, 1 hónapos, hörglob. Borsos Szabó Zsuzsánna, 73 éves, szervi szivbaj. Molnár Julianna, 62 éves, tüdőlob. Szabics Antal, 67 éves, aggkór. Dékány Imre, 3 hó, ránggörcs. Sipos Béla, 2 éves, hörglob. Abonyi Tóth István, 71 éves, gyomorrak. Kiss Mihály, 23 napos, ránggörcs. Magori Irma, 3 éves, veselob. Kovacs Mária, 22 éves, hasi hagymáz; Sárándi János, 78 éves, szervi szivbaj. Ujj János, 2 hónapos, bélhurut. Sebők Julianna, 6 éves, tüdőgümőkór. Weisz Jozefa, 41 éves, tüdővész. Sipos Imre Mihály, 2 hónapos, tüdőlob; Pozsorák Maria, 1 hónapos, tüdőlob. Prekop Lajos, 39 éves, tüdőgümőkór. Kölber Mária, 2 éves, agyhártyalob.

Házasságra léptek: Czuci József Biró Mária Magdolnával, Kenyeres Mihály Hajdú Mária Juliannával. Tóth Mihály Berezvai Borbálával, Kocsis Gábor Pászti Máriával, Tályai Mihály Ugrai Judittal, Kádár János Dancsó Erzsébettel, Csikai Gerzon Oroszlán Mária Magdolnával, Dancso János, Jozsa Franciskával, Némedi János Mikecz Karolinával, Gere József Horvát Eszterrel, Balázs Ferenc Szabó Franciskával, Túri Nagy János Csordas Eszterrel, Szilágyi Károly Szabó Erzsébettel, Dancsik József Détár Máriával és Berceli Mihály Bölcskei Molnár Juliannával.

Nyilttér.*)

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a II-ik 48-as kör nálam rendezendő táncvigalmai alkalmával is, éppen úgy mint eddig, külön bejáróval, minden belépődij fizetése nélkül, külön ivóhelyiség áll — nemcsak a II. 48 as kör tagjainak, de általában a nagyközönség bármelyik mulatni akaró tagjának rendelkezésére.

Szentes, 1896. nov. hó.

Goldstein Józsefné,
(Teli-ház.) vendéglős.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. MÁTÉFFY FERENC.
Társ-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Kitünő minőségű **csanádi káposzta** érkezett ismét és kapható **Deutsch Mór** vásárszéli garabolyos-féle házában.

A szentes-vidéki takarékpénztár

közhirré teszi, hogy a kölcsönkereső közönség, részére kedvező törlesztési módozat mellett 10, 15, 23 és 32 éves törlesztéses jelzálog-kölcsönöket nyujt, mely kölcsönök a jelzálogul lekötendő ingatlan felbecslése után haladéktalanul folyósittatnak. — Ugyancsak közvetit és convertál nagyobb és hosszabb lejáratú kölcsönöket 40, 45, 50 és 63 éves törlesztésre igen mérsékelt közvetitési dij mellett. — Továbbá nevezett pénzintézet 1897. évi január 1-től kezdődőleg 50 kr. heti befizetés mellett ujabb öt évre terjedő **hetibetét csoportot** nyit, melyre aláirásokat naponta elfogad. — Felhivja tehát mindazokat, kik hitelt igényelnek, forduljanak ez iránt a *szentes-vidéki takarékpénztárhoz*, hol is hivatalos órák alatt mindennap a kellő felvilágositást megkaphatják. 2—1

Hirdetmény.

Szentes város külhatárában az 1883. évi XX. t.-c. 3. §-a alapján gyakorolható **vadászati jog** 1897. évi január hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig terjedő egymásután következő hat évre, f. évi december hó 3-án d. e. 9 órakor, a városi gazdászati hivatalban tartandó nyilvános árverésen, szakaszonként haszonbérbe fog adatni.

Ezen körülményről azzal értesittetnek az érdekeltek, hogy a vadászterület beosztása és egyéb bérleti feltételek alulirottnál — a hivatalos órák alatt — megtudhatók.

Szentesen, 1896. nov. 20-án.

2—1 **Novobáczky Győző,**
gazd. tanácsnok.

Hirdetés. 2—1

Alólirott tisztelettel vagyok bátor a mélyen tisztelt hölgyközönség becses figyelmét arra felhivni, hogy szakmámba vágó bárminemű **női öltözékek**, különösen pedig **téli kabátok** elkészitését, a **legujabb divat szerint**, teljes kiállitással, jutányos ár mellett, pontos időre elkészitek.

Miről már számos megrendelőim meggyőződtek: nálam a **legjobb állású kabátok készülnek.**

Esedezem a m. tiszt. úrhölgyek minél számosabb megrendeléseért.

Szentesen, 1896. nov. hó.

Tisztelettel:

Zsoldos János,
nő-szabó.
Kurcaparti-utca I. t. 5. sz.

HIRDETMÉNY. 4—4

Ő cs. és apost. kir. felsége f. é. október hó 1.-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végével rendezendő

XIX-ik jótékonyczélú m. kir. állami sorsjáték

remélhető tisztajövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesitendő alap, 2. a kézdi-vásárhelyi „Stephánia" menedékház, 3 a budapesti első gyermek-menhely, 4. a kolozsvári „Mensa Akadémica", 5 a szünidei gyermektelep-egylet, 6. a fehér kereszt-egylet, 7. a Cirkvenica mellett létesitendő tengeri gyermekkórház és 8. az első budapesti szegény gyermekkert-egylet egyenként egy tized; mig 9. a budapesti „Erzsébet" kórház-egylet, 10. a győri nádorvárosi leány-árvaház és 12. a budapesti VII. kerületi népkonyha egyenként egy huszadrészben részesittessék.

E sorsjáték összes 3282-ben megállapitott nyereményei az alább következő játékterv szerint **160,000 forintra rugnak**, és pedig:

1	főnyeremény	— — — — —	60000 frt	2	nyeremény	egyenkint —	2000 frt
1	»	— — — — —	15000 »	4	»	» —	1000 »
1	»	— — — — —	10000 »	20	»	» —	500 »
1	nyeremény	— — — — —	5000 »	50	»	» —	100 »
1	»	— — — — —	4000 »	200	»	» —	50 »
1	»	— — — — —	3000 »	3000	»	» —	10 »

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatlanul 1896. évi december hó 28-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 forttal o. é. van megállapitva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest fővámház, félemelet), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, só- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur"-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállitott egyéb sorsjegyárusló közegnél.

Budapesten, 1896. október hó 4-én. **M. kir. lottó-igazgatóság.**

1866/vh. 1896. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi XL. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szentesi kir. járásbiróság 1896. évi 8070. számú végzése következtében Szathmáry Ede ügyvéd által képviselt *Mindszenti takarékpénztár* javára *Glósz Gizella, Bihari János s Gulyás M. István* ellen 160 frt s jár. erejéig 1896. évi julius hó 22-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 534 frtra becsült s II. r. alp. Bihari Jánosnál összeirt s a végrehajtási jegyzőkönyv 1—6 tétele alatt foglalt lovak, kocsi, búza, árpa, törek, szalma és hereszénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbiróság 11692/1896. számú végzése folytán 160 frt tőkekövetelés, ennek 1895. évi augusztus hó 18. napjától járó 6 százalék kamatai és eddig összesen 44 frt 71 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig szegvári kórogyparti 1. sz. tanyán, II. r. alperes Bihari János lakásán leendő eszközlésére *1896. évi november hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája* határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-fizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szentesen, 1896. évi nov. 15-én.

VÉGH SÁNDOR,
kir. jbirósági végrehajtó.

Ház- és föld-eladás.

Fábiánon 78 hold föld és Szentesen III. tized 181. sz. alatt egy lakóház és porta szabad kézből eladó.

Ertekezhetni a tulajdonosos: özv. Grabarits Ivánné, br. Maasburg Bertával, fenti házszám alatt. 3—3

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi **kiállitásokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve.** — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ 10—9

biztos kiváló gyors hatásu a test bárminemü csúzos bántalmai, u. m.: **köszvény, csúz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással **1 korona**, erősebb üveg **2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapesten: **Török József** úr gyógyszertárában király utcza 12. és **dr. Egger A.** úr gyógyszertárában váczi-körút 17. sz. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszertárában, valamint a készitő:

VIDDER GYULA gyógyszerésznél
S.-A.-UJHELY, 80. szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Szentesen: **Gömbös László** úr gyógyszertárában.

Államilag engedélyezett

denaturált-szesz

eladása

BARTHA SÁNDOR

fűszerárú-üzletében, Szentesen,

Gömbös László gyógyszerész úr házában.

Stowasser J.

csász. és kir. hangszergyáros

Budapest, II. k., lánchid-utca 5.

Saját gyártmányú kitünő fuvó, vonó, verőhangszerek és azok alkatrészeiről, cimbalmok-, citerák-, mechanikai zenemüvekről nagy képes árjegyzék kivánatra díjmentesen megküldetik. Zenekarok felszerelésehez szükséges hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett szállittatnak. Orgonahangú harmónikákról külön árjegyzék kérendő.

Az ezredéves kiállitáson az állami aranyéremmel kitüntetve.

Mindennemű hangszerek javitása a legolcsóbb árban eszközöltetik. 4—1

Üzleti értesités.

Tisztelettel tudatom a t. vásárló-közönséggel, hogy a bevövetkező téli idényre kézmű-, divat- és rövidárú-kereskedésem oly dúsan van felszerelve, hogy a legnagyobb kivánalmaknak is megfelelhetek; hogy mily előnyös árak mellett szerezheti bárki is be nálam szükségletét, szolgáljanak útmutatóul a következő árak:

1 rőf duplaszéles szövet, férfi-öltönyre és női-kabátra 55 kr, s feljebb.
1 rőf duplaszéles szövet, női ruhára 21 kr, s feljebb.
1 rőf jó mosó barchet, legujabb mintákkal 16 kr, s feljebb.
1 drb. téli kendő alpacca és posztó 45 kr, s feljebb.
1 drb. téli kendő berliner (zefir) 65 kr, s feljebb.

Téli alsó tricóruhák minden nagyságban és árban.

Menyasszonyi kelengyékhez szükséges árúk rendkivül olcsó árban.

Saját érdekében kérem azért a t. vásárló-közönséget, szükséglete esetén üzletemet szivesked jen megtekinteni, mert el van ösmerve különösen azon t. vevőim előtt, kik üzletemet fennállása óta bizalommal támogatják, hogy **kitünő jó minőségű árúkat nagyon olcsó árakon csakis BUDAYNÁL lehet beszerezni!!**

Szentes, 1896. nov. hó.

Tisztelettel:

Buday Imre.

4

Védjegy 19. és 20 sz.

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő a több oldalúlag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon cijmegyeimet módositom s arra kék nyomatban saját házam külsőalakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál

SÓSBORSZESZ

általánosan elismert kitünő háziszer; különösen a bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál (massage) igen jó hatású. Ajánlható egyszersmind fogtisztitó szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegiti, a foghust erősbiti és a száj tiszta, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, úgyszintén fejmosásra és a hajidegek erősitésére, fejkorpa-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 90 kr. kisebb üveggel 45 krajcár.

3—1 **Brázay Kálmán.**

Budapesten, IV. kerület. Muzeum-körut 23. szám.

Kapható Szentesen: Abaffy László, Dobray Sándor, Eisler Lajos, Gunszt Dávid, ifj. Kovács Sándor, Pláger Vilmos, Sághy József, Sárossy Imre gyógyszerész, Szénássy Ferenc utóda, Szépe Károly, Várady Lajos, ifjú Vecseri Sándor, Zuckermann Károly uraknál.

Hirdetmény.

A »Csongrádmegyei takarékpénztár részvénytársaság« 1897. január hó 1-től 6 évi tartamra 50 kros heti befizetéssel uj XI-ik betét-csoportot nyit.

A befizetett heti betétek után félévi tőkésités mellett tisztán 5% kamatot fizet az intézet.

A heti befizetés eltérőleg az eddigi szokástól, a hét bármely köznapján teljesithető.

Beiratási dij 50 kr.

Kivánt felvilágositással szolgálnak a takarékpénztár hivatalnokai az intézet helyiségében a Hariss-házban. 3—1

Értesités.

Van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki közönségnek tudomására hozni, hogy **mosó- és vasaló-intézetemet**, (piactér) a ref. egyház bérházába helyeztem át.

Midőn megköszönném a n. érd. közönség eddigi magas pártfogását, kérem azt részemre továbbra is fentartani, mit igyekezni fogok mindenkor tiszta és szép munkámmal kiérdemelni.

Csipke-függönyök tisztitását gyorsan és jutányos áron teljesitem.

Szentesen, 1896. nov. hó.

Kiváló tisztelettel:

Biró Istvánné.

Egy tanult vasalónő nálam alkalmazást nyer. 6—3

Főnyeremény esetleg **500.000 márka.**

Szerencse-jelentés!

A nyereményekért az állam **kezeskedik.** Első húzás december 10-én.

Meghivás a Hamburg állam által biztositott nagy pénzsorsolás **nyeremény-esélyeiben** való részvételre, melyben

10 millió 746,990 márkát biztosan nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, mely tervszerűen csupán **112,000** sorsjegyet tartalmaz, a következők: 18—14

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márka.

Dij			300,000	márka	46	nyeremény	á 5000 márka
1	nyeremény	á	200,000	»	106	»	» 3000 »
1	»	»	100,000	»	206	»	» 2000 »
2	»	»	75,000	»	782	»	» 1000 »
1	»	»	70,000	»	1348	»	» 400 »
1	»	»	65,000	»	42	»	» 300 »
1	»	»	60,000	»	138	»	á 200 és 150 »
1	»	»	55,000	»	35327	»	á 155 »
2	»	»	50,000	»	8961	»	á 134, 104 és 100 »
1	»	»	40,000	»	9249	»	á 73, 45 és 21 »
3	»	»	20,000	»			
21	»	»	10,000	»			

összesen: 56,240 nyeremény,

melyek nehány hónap alatt, **hét** osztályban **biztosan** eldöntetnek.

Az első osztályú főnyeremény 50,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka, a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000 a hatodikban 75,000, a hetedikben 200,000 márkára emelkedik és a díjjal, 300,000 márkával együtt esetleg 500,000 márkát telhet ki.

Az első húzásra, mely hatóságilag **1896. december 10-re** megállapittatott:

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr.
egy fél » » » » 1 » 75 »
egy negyed » » » » — » 90 »

A következő osztályokért való befizetések, valamint a pontos nyeremény-jegyzék betekinthetők a hivatalos és államcimerrel ellátott sorsolási tervből, melyet kivánatra díjtalan és portómentesen előre megküldök.

Minden résztvevőnek azonnal a megtörtént húzás után, külön felhivás nélkül megküldöm a hivatalos sorshúzási jegyzéket.

A nyeremények kifizetése és szétküldése, közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, teljes értékben és a legnagyobb titoktartás mellett.

Megrendeléseket postautalvánnyal vagy utánvéttel kérek eszközölni.

Megrendelésekkel tehát mindenki, a közeli húzásra való tekintettel azonnal, de legkésőbb **f. évi december 10-ig** bizalommal forduljon:

Heckscher József bank- és váltó-üzletéhez, **Hamburgban.**

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A

„SZENTES és VIDÉKE" KŐNYVNYOMDÁJA!

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRMÉRLEGEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVÁNYOK

Névjegyek
közönséges — — 50 krtól
aranyszegélyű — — 1 frtól
fél-fél 100 darab

Menyegzői
és
Báli meghivók, Tánczrendek
Díszokmányok
Szalag-aranyozás
Díszmunkák
több szinnyomásban is

Keresztelői
és
Eljegyzési kártyák
tetszés szerint kivitelben

RAKTÁRON:
ÜGYVEDI
NYOMTATVÁNYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTÓ-
CZÉDULÁK
JUTÁNYOS ÁRBAN

SZÁMLÁK
LEVÉLPAPIROK ÉS
BORITÉKOK
JEGYZÉKEK
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

„SZENTES és VIDÉKE"
SZERKESZTŐSÉGE és HIRLAPKIADÓHIVATALA
(SONNENFELD SÁMUEL UR HÁZÁBAN) I. T. 306. SZ.
ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.

Nyomatott a »Szentes és Vidéke »Könyvnyomda gyorssajtóján Szentesen, 1896.